

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. Minister Sander Dekker

Nederlandse Mediatorsvereniging
Ambachtsstraat 15
3861 RH Nijkerk
Postbus 1058
3860 BB Nijkerk
T 033 247 34 96
info@mediatorsvereniging.nl
www.mediatorsvereniging.nl

Geachte minister Dekker,

Eind januari 2020 heeft u het wetsontwerp *Wet Bevordering Mediation* geagendeerd. De wet moet gaan om het bevorderen van mediation en bijdragen aan de kwaliteit van ons vak en onze beroepsgroep. NMv heeft na uw Kamerbrief daarom publiekelijk haar steun uitgesproken voor uw initiatief de wet te agenderen¹. Inmiddels zijn we niet alleen ruim drie jaar verder sinds de eerste mediationwet werd gelanceerd, maar ook alweer bijna halverwege 2020. Alle reden om vaart te maken.

De Nederlandse Mediatorsvereniging (NMv) behartigt als grootste beroepsvereniging voor mediators in Nederland de belangen van professionals en is aanspreekpunt voor politiek en bedrijfsleven als het gaat om het toepassen van mediation als instrument voor conflictoplossing.

Het positioneren van mediation als eerste stap in het professioneel oplossen van conflicten, de verbinding met het rechtssysteem, professionele ontwikkeling van mediators en het mediationvak en het vergroten van de markt voor mediation, zijn speerpunten van de NMv.

In de bijlage van deze brief leest u de visie van de NMv op de wet. Wij zijn in gesprek met het mediationveld om te komen tot een gezamenlijke positie ter zake van een wet die daadwerkelijk bijdraagt aan duurzame conflicthantering en daardoor een vreedzamer Nederland.

Minister Dekker, ons verzoek aan u is om nu snel werk te maken van de mediationwet!

Met vriendelijke groet,

Frederique van Zomeren
Voorzitter Nederlandse Mediatorsvereniging

¹ Persbericht Nederlandse Mediatorsvereniging dd. 20 januari 2020

NMv-visie op de Wet Bevordering Mediation

Bevordering van mediation

Een wet die mediation bevordert, is wenselijk en noodzakelijk om een paradigmawisseling te realiseren in onze conflicthanteringscultuur. In de huidige cultuur overheersen ingebrekestelling en procederen, waardoor partijen tegenover elkaar gezet worden. De leidende norm zou gericht moeten zijn op inverbindingstellen en een stimulerende rol van de rechter en overheid. De NMv onderschrijft uw constatering dat dit een breed gedragen wens van de samenleving is en ondersteunt uw initiatieven voor de stelselherziening en responsieve overheid.

Een wet die mediation bevordert, is in de ogen van NMv een noodzakelijk element in deze cultuurverandering. Mediation als vanzelfsprekende (eerste) stap in professionele conflictoplossing.

Hoewel de NMv de Wet Bevordering Mediation verwelkomt, zijn er ook kanttekeningen. Gaat deze wet werkelijk mediation bevorderen, rechtbanken ontlasten en zorgen voor effectieve oplossingen bij -bijvoorbeeld- echtscheidingen?

'Inverbindingstelling' als norm

Als vereniging van beroepsmediators in Nederland is NMv voorstander van het stimuleren van oplossingen in onderling overleg. Het inbedden van mediation als een -op z'n minst- gelijkwaardige vorm van conflictoplossing, naast het bekende gebruik van het toernooimodel is de 'opt-out' benadering. Waarbij het normaal is dat conflictpartijen eerst de mogelijkheid van conflictoplossing in mediation beproeven, voordat zij de gang naar de rechter maken. Mediation als vanzelfsprekende (eerste) stap voor het professioneel oplossen van conflicten.

Inverbindingstelling en conflictdiagnose in burgerlijk recht

Behoudens spoedvoorzieningen wordt geen rechtsvordering ingesteld zonder dat de eiser in redelijkheid heeft onderzocht of het geschil door partijen in der minne kan worden opgelost. Hij doet dit onderzoek zo mogelijk tezamen met de wederpartij.

- In de wet kan bepaald worden dat in zaken waarin cliënten zich primair tot een advocaat wenden, eerst de stap naar een gesprek wordt gezet met cliënten en hun advocaten onder begeleiding van een beëdigd mediator. Daarin voeren ze gezamenlijk een conflictanalyse en bespreken ze op welke wijze het conflict het beste kan worden opgelost (mediation, arbitrage, bindend advies, rechtspraak of een combinatie hiervan).
- De rechter doet vanuit kennis over conflictdynamiek op zitting met partijen een conflictdiagnose en komt met hen tot de keuze met welke afdoening zij het meest zijn gediend.

- Artikel 3 van de Beroeps- en gedragsregels van de advocatuur kunnen worden aangevuld met de inverbindingstelling en conflictdiagnose.

Inverbindingstelling en conflictdiagnose in bestuursrecht

Een soortgelijke bepaling als hierboven dient te worden opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht: dat de burger of een andere partij bij conflicten met de overheid niet alleen de mogelijkheid heeft, in bezwaar of beroep, om de juridische weg te kiezen, maar op een gelijke manier toegang heeft tot mediation, op basis van een goede conflictdiagnose.

Mediationclausules in contracten

NMv is van mening dat, als een mediationclausule in een contract staat, de rechter de afspraak handhaaft, nu deze immers vrijwillig door de contractpartners is gemaakt. Het gaat over het eerste gesprek en wij verwachten dat de rechter partijen daarin ondersteunt. Ook hier gaat het erom dat de inverbindingstelling de norm wordt.

Campagne

NMv bepleit ook gedragsverandering naast een goede wet, en dat gaat niet vanzelf. Om mediation daadwerkelijk als gelijkwaardige vorm van conflictoplossing benut te zien worden, is informatievoorziening door de overheid wenselijk. Ook is perceptieverandering nodig over 'vrijwilligheid'. Dat gaat niet vanzelf. Om daadwerkelijk een verandering te bewerkstelligen is een campagne nodig, net als 'de BOB', het niet meer roken in horeca en geen alcohol onder de 18.

Gelijkschakeling overheidsfinanciering verschillende conflictoplossingsmethoden

De wet moet bijdragen aan een gelijk speelveld voor gerechtelijke en buitengerechtelijke conflictoplossing. Dat betekent subsidiëring (via lage griffierechten, toevoegingen, rechtsbijstand, eigen bijdragen) van een vergelijkbare hoogte voor beide soorten van conflictoplossing.

Er zou minstens evenveel overheidsgeld moeten zitten in een bemiddelend proces, al dan niet met inschakeling van mediators en rechters, als in een proces met advocaten en rechters. Het verschil is nu aanzienlijk. Ruim 90% van de rechtsbijstand gaat naar op tegenspraak gerichte procedures. Om dit te veranderen is er tijdelijk een positieve bevoordeling nodig ten behoeve van mediation.

Rechtspraak naast mediation: gemakkelijker schakelen tussen mediation en rechter

Vanuit de gedachte van de opt-out moet de overstap mogelijk zijn van mediation naar rechtspraak en van rechtspraak naar mediation in eenvoudige, informele en voortvarende vorm, in een niet-escalerende setting. Daarbij is denkbaar dat partijen

in mediation de rechter inschakelen voor een beslissing op onderdelen van het conflict.

NMv is groot voorstander voor de mogelijkheid om een tussenbeslissing te vragen aan de rechter (de 'Mediationrechter'). Dat geldt ook voor de uitbreiding van bevoegdheden voor de mediator om bij echtscheiding het gezamenlijk verzoekschrift aan de rechter voor te leggen. Een belangrijke verbetering voor partijen in mediation is, dat ze die stap met behulp van de mediator zelf kunnen maken en niet aan het einde van de rit nog een nieuwe formele procedure moeten starten, met alle hoge kosten en onzekerheid die daarmee gepaard gaan.

De rol van mediation en de positie van de mediator moeten helder vastgelegd worden in de wet. Artikel 96 Rv past niet bij de mediationdynamiek en is niet van toepassing op echtscheidingen.

Het gemakkelijker schakelen tussen rechtspraak en mediation houdt in dat je als mediator –namens de deelnemers– een verzoek kan indienen bij de rechter om over een deelgeschil uitspraak te doen. Dit kan lopende de mediation. Het voordeel is dat je niet een hele mediation 'on hold' moet zetten of moet afronden als er voor een deel een uitspraak nodig is.

Kwaliteitsborging en transparantie kwaliteit mediator

De Minister stelt in zijn brief dat hij de kwaliteit van de dienstverlening centraal wil borgen middels een wettelijk register dat formeel gehouden wordt door de minister voor Rechtsbescherming. De NMv is niet inter alia overtuigd dat zo'n wettelijk borging een hogere kwaliteit oplevert dan via de huidige praktijk gerealiseerd wordt.

De NMv is benieuwd naar de verdere invulling van deze zienswijze van de minister. Essentieel voor de kwaliteitsborging is dat NMv, als veruit grootste vertegenwoordiger van de beroepsgroep, betrokken is bij het vaststellen van kwaliteitsnormen, dat er een onafhankelijk register is, dat juridisering van het vak voorkomen wordt en het register 'eenheid in verscheidenheid' toelaat.

Het borgen van de kwaliteit van mediators en hun diensten is essentieel voor het vertrouwen in het vak van mediation. We zijn een relatief kleine, maar goed opgeleide groep van professionals. Het is van belang dat mediation herkenbaar en onderscheidend beschikbaar is voor de partijen als methode voor conflictoplossing. Daarvoor is het nodig dat er inzicht is in de kwaliteit en ervaring van de mediator. Een keurmerk moet meerwaarde hebben voor de markt en de mediator. Daarnaast moet een mediator aanspreekbaar zijn op de geleverde kwaliteit, middels klacht- en tuchtrecht.

Vanuit de NMV hechten we eraan dat mediators aantoonbaar werken volgens de volgende normen:

- integere houding en persoonlijkheid;
- competent en handelend volgens de beroepsethiek van een mediator;
- transparant over rol en proces;
- onafhankelijk en onpartijdig;
- partijautonomie respecterend.

Een beëdigd mediator is tevens getoetst door een certificerende instantie, zoals bijvoorbeeld SKM, ADR, IMI, en

- is aansprakelijk voor zijn/haar handelen via klacht- en/of tuchtrecht;
- doet aan kwaliteitsontwikkeling via nascholing of onderzoek;
- doet aan collegiale toetsing via intervisie of supervisie of vergelijkend;
- verricht een substantieel aantal mediations per jaar.

Titelbescherming

De NMV onderschrijft de noodzaak van titelbescherming. Aan in het register ingeschreven en beëdigde mediators wordt de wettelijk beschermde titel van beëdigd mediator toegekend. Een beëdigd mediator heeft de mogelijkheid zich in te schrijven bij de Raad voor de Rechtsbijstand.